

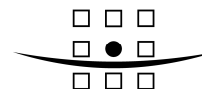
Kennis voor Klimaat - hotspot Rotterdam

Wet en regelgeving (algemeen)

Stichting Kennis voor Klimaat

6 januari 2010
Definitief rapport
9V0993.A0

A COMPANY OF

ROYAL HASKONING

HASKONING NEDERLAND B.V.
KUST & RIVIEREN

George Hintzenweg 85
Postbus 8520
3009 AM Rotterdam
+31 (0)10 443 36 66 Telefoon
+31 (0)10 443 36 88 Fax
info@rotterdam.royalhaskoning.com E-mail
www.royalhaskoning.com Internet
Arnhem 09122561 KvK

Documenttitel Kennis voor Klimaat - hotspot Rotterdam
Wet en regelgeving (algemeen)
Verkorte documenttitel Wet en regelgeving (algemeen)
Status Definitief rapport
Datum 6 januari 2010
Projectnaam Kennis voor Klimaat Waterkeringen
Projectnummer 9V0993.A0
Opdrachtgever Stichting Kennis voor Klimaat
Referentie 9V0993.A0/R0001/CVH/ILAN/Rott

Auteur(s) Cathelijne van Haselen, Hilde van Duijn
Vrijgegeven door Joost Lansen
Datum/paraaf 6 januari 2010

INHOUDSOPGAVE

	Blz.	
1	INLEIDING	1
2	KADERSTELLELENDE WET- EN REGELGEVING	2
2.1	Inleiding	2
2.2	Waterschapswet	2
2.3	Algemene Wet Bestuursrecht (Awb)	3
2.4	Waterwet	4
2.5	Wet beheer Rijkswaterstaatwerken	6
2.6	Ontgrondingenwet	6
2.7	Wet bodembescherming	6
2.8	Woningwet	6
2.9	Monumentenwet	7
2.10	Wet milieubeheer	7
2.11	Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn	7
2.12	Flora- en Faunawet	7
3	PROCEDURELE WET- EN REGELGEVING	8
3.1	Inleiding	8
3.2	Wet Ruimtelijke Ordening	8
3.3	Waterwet	9
3.4	Wet milieubeheer - M.e.r. –procedure	11
3.5	Waterschapswet	12
4	PRIVAATRECHT (EIGENDOM EN GEBRUIK)	13

BIJLAGEN

Procedureschema's

1 INLEIDING

Het gebruik van de stedelijke ruimte wordt steeds intensiever. Ook kenmerkt de hedendaagse stad zich door een diversiteit van functies op één enkele locatie. Wonen, commerciële activiteiten en recreatie worden steeds meer gecombineerd in dezelfde ruimte.

In Rotterdam zal het waterkeringensysteem in de toekomst bestand moeten zijn tegen hogere waterstanden en de effecten van klimaatverandering. Ook moeten waterkeringen passen in de andere stedelijke ontwikkeling en een groot pallet aan functies in acht nemen. Hierbij moet opgemerkt worden dat waterkeringen van oudsher robuust, veilig en duurzaam dienen te zijn. Aan onderhoud en beheer worden ook specifieke eisen gesteld. Deze eisen zijn in de wet- en regelgeving verwoord. Dit kan contrasteren met ruimtegebruik van de andere stedelijke functies. Hoe deze ogenschijnlijke tegenstelling in het fysieke ontwerp passend in de wet- en regelgeving voor de veiligheid toch in overeenstemming te brengen vormt de kernvraag van het voorliggende project en behoort tot de taak van het werkteam 'innovatie in proces en regelgeving'.

Het werkteam 'innovatie in proces en regelgeving' geeft in deze notitie een overzicht van de huidige wet- en regelgeving op het gebied van ontwerp, toetsing en beheer van waterkeringen en ruimtelijke ordening. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen kaderstellende wetten en tussen wetten (en regelgeving) die gekoppeld zijn aan procedures, zoals een herziening van een bestemmingsplan.

In een vervolgstap zal voor 1 case studie, de Brielselaan, een nadere uitwerking plaatsvinden.

2 KADERSTELLEDE WET- EN REGELGEVING

2.1 Inleiding

In deze paragraaf wordt een overzicht gegeven van kaderstellende wet- en regelgeving, zijnde de Waterschapswet, Keur, Algemene Wet bestuursrecht, Waterwet, Wet beheer Rijkswaterstaatwerken, Ontgrondingenwet, Wet bodembescherming, Woningwet, Monumentenwet, Wet milieubeheer, Habitatrictlijn en Vogelrichtlijn en de Flora- en Faunawet.

2.2 Waterschapswet

Deze wet is eerst en vooral een organieke wet. Dat wil zeggen een wet die de waterschappen de bevoegdheid geeft zichzelf te organiseren en een Keur op te stellen. Deze wet kent geen ge- en verboden op basis waarvan het waterschap ontheffingen kan verlenen, opdat een waterkering aangelegd kan worden. Die staan in andere wetten, met name in de Waterwet. Wel is het waterschapsbestuur bevoegd om op basis van de Waterschapswet en de Awb toezicht uit te oefenen en zondig handhavend op te treden. Die bevoegdheid is interessant voor de aanleg en zeker ook het beheer van een eventuele waterkering, en voor handhaving van afspraken met gebruikers van de waterkering.

Op grond van artikel 61 is het waterschapsbestuur bevoegd tot toepassing van bestuursdwang. Deze bevoegdheid wordt uitgeoefend door het dagelijks bestuur, indien toepassing van bestuursdwang dient tot handhaving van regels welke het waterschapsbestuur uitvoert. De bevoegdheid tot toepassing van bestuursdwang wordt uitgeoefend door de voorzitter indien deze met gebruikmaking van de in artikel 96 omschreven bevoegdheid maatregelen neemt in gevallen van dringend of dreigend gevaar. Even afgezien van dit gevaar is de bevoegdheid van het dagelijks bestuur interessant. Dit bestuur kan regels stellen aan de waterkering, en die handhaven.

Keur

Waterschappen kunnen onder de Waterschapswet verordeningen maken met gebods- en verbodsbepalingen in hun beheergebied. Het gaat dan om zaken als regulering van het onderhoud en beheer van waterlopen.

De 'keur' is hiervan een voorbeeld. De keur is een verordening van het waterschap die vooral handelt over zaken als:

- Inrichting, beheer en onderhoud van waterkeringen en waterlopen;
- Afrasteringen;
- Ontvangst van baggerspecie;
- Dempen of graven van sloten.

In de keur staat welke handelingen in, op of in de buurt van waterstaatswerken (sloten, kades, gemalen en stuwen) verboden zijn. Wie - bijvoorbeeld - wil bouwen op een dijk, moet daarvoor eerst een keurvergunning aanvragen bij het waterschap. Hiertoe worden in de keur begrippen (zones) vastgesteld die van belang zijn voor het beheer van de waterkeringen. Zones die kunnen worden onderscheiden zijn bijvoorbeeld: kernzone, beschermingszone, buitenbeschermingszone en invloedszone. De kernzone is het direct waterkerend element, vandaar dat een streng restrictief ontheffingenbeleid van toepassing is. In de beschermingszone wordt het ontheffingenbeleid gericht op het voorkomen van ongecontroleerd verstoren van de stabiliteit en waterdichtheid van het waterkeringsysteem. In de buitenbeschermingszone kunnen extreme mechanismen

schade aanrichten aan de waterkering. Het ontheffingsbeleid richt zich op het voorkomen daarvan. De invloedzone tenslotte draagt bij aan het waarborgen van de stabiliteit van de dijk. De keur wordt door het waterschap vastgesteld, aan de vorm en inhoud worden geen specifieke eisen gegeven waardoor deze kunnen verschillen per waterschap.

Elk waterschap stelt een keur vast. Dit gebeurt volgens de in Artikel 75 van de Waterwet vastgestelde procedure: De besluiten tot vaststelling of wijziging van de keur worden medegedeeld aan de rechtbank en het gerechtshof onder wier rechtsmacht het waterschap valt. Tevens worden deze medegedeeld aan het parket van die colleges, alsmede aan de colleges van burgemeester en wethouders der gemeenten in het gebied waarvan de keur toepassing kan vinden.

2.3 Algemene Wet Bestuursrecht (Awb)

De Algemene wet bestuursrecht (afgekort Awb) is een Nederlandse wet die de algemene regels bevat voor de verhoudingen tussen overheid en burger. Een belangrijk onderdeel van deze wet is afdeling 3.4, waarin de procedure voor vaststelling van besluiten wordt vastgelegd. Deze procedure wordt beschreven in onderstaand kader.

Procedure inspraak en vaststelling van te nemen besluit, overeenkomstig afdeling 3.4 van de Algemene Wet Bestuursrecht

- Het bestuursorgaan legt het ontwerp van het te nemen besluit, met de daarop betrekking hebbende stukken die redelijkerwijs nodig zijn voor een beoordeling van het ontwerp, ter inzage.
- Termijn voor het naar voren brengen van zienswijzen en het uitbrengen van adviezen bedraagt zes weken. Deze termijn vangt aan met ingang van de dag waarop het ontwerp ter inzage is gelegd.
- Voorafgaand aan de terinzagelegging geeft het bestuursorgaan op geschikte wijze kennis van het ontwerp. Volstaan kan worden met het vermelden van de zakelijke inhoud.
- Indien het besluit tot één of meer belanghebbenden zal zijn gericht, zendt het bestuursorgaan voorafgaand aan de terinzagelegging het ontwerp toe aan hen, onder wie begrepen de aanvrager.
- Indien van toepassing, vult het bestuursorgaan de ter inzage gelegde stukken aan met nieuwe relevante stukken en gegevens.
- Belanghebbenden kunnen bij het bestuursorgaan naar keuze schriftelijk of mondeling hun zienswijze over het ontwerp naar voren brengen. Van hetgeen mondeling naar voren is gebracht, wordt een verslag gemaakt.
- Indien het een besluit op aanvraag betreft, neemt het bestuursorgaan het besluit zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk zes maanden na ontvangst van de aanvraag.
- Indien de aanvraag een zeer ingewikkeld of omstreden onderwerp betreft, kan het bestuursorgaan, alvorens een ontwerp te inzage te leggen, binnen acht weken na ontvangst van de aanvraag de termijn voor het nemen van het besluit met een redelijke termijn verlengen. Voordat het bestuursorgaan een besluit tot verlenging neemt, stelt het de aanvrager in de gelegenheid zijn zienswijze daarover naar voren te brengen.
- Het bestuursorgaan neemt het besluit uiterlijk twaalf weken na de terinzagelegging van het ontwerp, indien het een besluit betreft inzake intrekking van een besluit of wijziging van een besluit en de aanvraag is gedaan door een ander dan degene tot wie het te wijzigen besluit is gericht.
- Indien geen zienswijzen naar voren zijn gebracht, doet het bestuursorgaan daar zo spoedig mogelijk nadat de termijn voor het naar voren brengen van zienswijzen is verstreken, mededeling op gepaste wijze. In dat geval neemt het bestuursorgaan het besluit binnen vier weken nadat de termijn voor het naar voren brengen van zienswijzen is verstreken.

2.4 Waterwet

De Waterwet, die een achttal bestaande wetten op het gebied van waterbeheer integreert, zal in het najaar van 2009 in werking treden. Deze acht bestaande waterbeheerwetten zijn:

- Wet op de waterhuishouding;
- Wet verontreiniging oppervlaktewateren;
- Wet verontreiniging zeewater;
- Grondwaterwet;
- Wet droogmakerijen en indijkingen;
- Wet op de waterkering;
- Wet beheer rijkswaterstaatswerken (de 'natte' delen daarvan);
- Waterstaatswet 1900 (het 'natte' gedeelte ervan).

De Waterwet is gericht op integraal waterbeheer, met de volgende doelstellingen:

- a. voorkoming en waar nodig beperking van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste, in samenhang met;
- b. bescherming en verbetering van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen en;
- c. vervulling van maatschappelijke functies van watersystemen.

Normering

De Waterwet vormt de basis voor de normen die aan watersystemen kunnen worden gesteld. De normen voor primaire waterkeringen zijn in de wet zelf vastgelegd. Bijlagen I en IA van de Waterwet geven de dijkeringen en primaire waterkeringen. In de bij de Waterwet behorende kaart, bijlage II, is voor elke dijkkring de veiligheidsnorm aangegeven als gemiddelde overschrijdingskans per jaar. Deze bijlagen (dus vaststelling van dijkeringen en primaire waterkeringen en de bijbehorende normen) worden gewijzigd bij algemene maatregel van bestuur (Artikel 1.3 lid 2). Bij de voorbereiding van de maatregel worden gedeputeerde staten en beheerders die bevoegd zijn voor de betreffende dijkeringen en primaire waterkeringen gehoord. Deze maatregel van bestuur treedt niet eerder in werking dan drie maanden na de datum waarop deze aan beide Kamers der Staten-Generaal is toegezonden.

De normen voor regionale wateren worden vastgelegd in de verordeningen en plannen van de provincies. De Waterwet stelt tevens normen aan de bergings- of afvoercapaciteit van regionale watersystemen opdat bij hoog water voldoende water kan worden geborgen of afgevoerd.

Overeenkomstig artikel 5.1 van de Waterwet, draagt de beheerder zorg voor het vaststellen van een legger, waarin is omschreven waaraan waterstaatswerken naar ligging, vorm, afmeting en constructie moeten voldoen. De legger staat vergezeld van een technisch beheersregister met betrekking tot primaire waterkeringen dan wel waterkeringen ten aanzien waarvan toepassing is gegeven aan artikel 2.4, waarin de voor het behoud van het waterkerend vermogen kenmerkende gegevens van de constructie en de feitelijke toestand nader zijn omschreven.

Bij of krachtens provinciale verordening of, ten aanzien van waterstaatswerken in beheer bij het Rijk, algemene maatregel van bestuur kunnen nadere voorschriften worden gegeven ten aanzien van inhoud, vorm en periodieke herziening van de legger voor daarbij te onderscheiden categorieën van waterstaatswerken. Hierbij kan vrijstelling

worden verleend indien de aard of functie van de waterstaatswerken zich niet lenen voor het omschrijven van die elementen dan wel van geringe afmetingen zijn.

De legger wordt door de beheerder vastgesteld volgens de procedure zoals deze in afdeling 3.4 van de Algemene Wet Bestuursrecht is vastgelegd. Onderstaand kader biedt een schets van de te doorlopen procedure.

Beheer en onderhoud

In artikel 3.1 van de Waterwet zijn de voorzieningen met betrekking tot toedeling van beheer en zorgplichten opgenomen. Krachtens algemene maatregel van bestuur worden de watersystemen aangewezen die bij het Rijk in beheer zijn. Bij provinciale verordening worden voor de niet bij het Rijk in beheer zijnde watersystemen of onderdelen daarvan overheidslichamen aangewezen die belast zijn met het beheer. Overeenkomstig artikel 2, lid 2, van de Waterschapswet geldt dat deze taken aan de waterschappen worden opgedragen, tenzij dit niet verenigbaar is met het belang van een goede organisatie van de waterstaatkundige verzorging.

In de waterschapswet is vastgelegd dat het algemeen bestuur van het waterschap de legger vastlegt waarin onderhoudsplichtingen of onderhoudsverplichtingen worden aangewezen. Hoewel het hier in principe een andere legger betreft dan onder artikel 5.1 van de Waterwet bedoeld, worden beide leggers door waterbeheerders veelal samengevoegd in één document.

Toetsing

In de Waterwet, artikel 2.12, is de toetsingsprocedure vastgelegd. Hierin is bepaald dat de beheerder van de waterkering elke zes jaren verslag uitbrengt aan gedeputeerde staten over de algemene waterstaatkundige toestand van de primaire waterkering. Gedeputeerde staten brengen telkens over de zes jaren verslag uit aan de minister van Verkeer en Waterstaat over elk van de dijkringen in hun gebied. De minister zendt de verslagen van gedeputeerde staten met zijn bevindingen daaromtrent aan de beide Kamers der Staten-Generaal. Deze verslagen bevatten een beoordeling van de veiligheid. Deze beoordeling geschiedt onder meer in het licht van de onder de Waterwet vastgestelde veiligheidsnormen (artikel 2.2) en factoren (artikel 2.3). Tevens dienen de technische leidraden voor het ontwerp, beheer en onderhoud van primaire waterkeringen (artikel 2.6, eerste lid) en de legger (artikel 5.1) als basis te dienen voor deze verslagen. Bij ministeriële regeling worden nadere regels gesteld over de beoordeling van primaire waterkeringen.

Indien de beoordeling van de veiligheid daartoe aanleiding geeft, bevatten de verslagen een omschrijving van de voorzieningen die op een daarbij aan te geven termijn nodig worden geacht. Uiterlijk een jaar na verzending aan beide Kamers der Staten-Generaal, zendt de minister van Verkeer en Waterstaat beide Kamers een overzicht van maatregelen die door de beheerders worden getroffen met betrekking tot primaire waterkeringen die blijkens de verslagen over de waterstaatkundige toestand niet voldoen aan de veiligheidsnorm.

Krachtens algemene maatregel van bestuur dan wel bij of krachtens provinciale verordening, kunnen regels worden gesteld ten aanzien van het periodiek door de beheerder meten van daarbij aan te geven grootheden en het aan de hand van de meetresultaten beoordelen van de mate van verwezenlijken van de normen, voor zover het normen die betreft die vastgesteld zijn door Rijk dan wel provincie.

2.5 Wet beheer Rijkswaterstaatwerken

Deze wet biedt Rijkswaterstaat de mogelijkheid waterstaatswerken (Rijkswegen, wateren, waterwegen, bruggen, viaducten, gemalen, sluizen en stuwen die in beheer zijn bij het Rijk) naar behoren te beheren en te onderhouden. In de toepassing van deze wet worden niet alleen belangen van Rijkswaterstaat, maar ook andere betrokken belangen meegewogen. Om aan het doel van deze wet te voldoen is het in principe verboden om zonder vergunning van de minister van Verkeer en Waterstaat gebruik te maken van een waterstaatswerk, wanneer men anders dan waartoe het bestemd is:

- daarin, daaronder, daarop, of daarover werken wil maken of behouden;
- daarin, daaronder, of daarop vaste stoffen of voorwerpen wil storten, plaatsen of neerleggen, of deze te laten staan of liggen.

Vergunningen worden uitgegeven door Rijkswaterstaat, en kunnen worden aangevraagd bij www.rijkswaterstaat.nl/vergunningen.

2.6 Ontgrondingenwet

Volgens artikel 3 van de Ontgrondingenwet is het verboden zonder vergunning te ontgronden dan wel als eigenaar, erfpachter, vruchtgebruiker, opstalhouder, bekleemde meier of gebruiker van enige onroerende zaak toe te laten, dat aldaar zonder vergunning ontgroning plaats heeft. Aan een vergunning kunnen voorschriften worden verbonden ter bescherming van alle bij een ontgroning betrokken belangen alsmede ter bevordering en bescherming van belangen, betrokken bij de herinrichting van de ontgronde onroerende zaken en de aanpassing van de omgeving van de ontgronde onroerende zaken. Deze voorschriften kunnen inhouden dat vaste stoffen voor geen andere bestemming mogen worden afgevoerd dan voor die welke bij het voorschrift is omschreven. Bij ontgraven door middel van droog en of nat materieel is een vergunning vereist op basis van de Ontgrondingenwet.

2.7 Wet bodembescherming

De wet bodembescherming kijkt naar grond- en funderingswerken, bodemonderzoek, de aanleg van pijpleidingen of andere leidingen, het aanbrengen van opslagtanks of reservoirs, ontginningen, ontgrondingen of ontgravingen, diepe groundbewerking, werken in het kader van ontwatering, bronnering of grondwaterwinning. Dat vestigt in de MER de aandacht op de aanlegfase van de waterkering, wanneer bijvoorbeeld het werken met zware machines blijvende schade in een gebied kan betekenen, waarbij aan bodemverdichting kan worden gedacht. Ook het leggen van pijpen voor de zandaanvoer beschadigt het terrein.

2.8 Woningwet

Om voor een bouwvergunning in aanmerking te komen zal deze om te beginnen aangevraagd moeten worden bij de gemeente op grond van de Woningwet. Deze wet zelf stelt aan bouw geen bijzondere eisen, behalve dat het past binnen het bestemmingsplan en er geen nadelige gevolgen zijn voor een monument. Dat geldt ook voor een sloopvergunning en de aanlegvergunning op grond van de Woningwet. In geval van een monument moeten de Monumentenwet en eventueel de Wet op de Stads- en dorpsvernieuwing in aanmerking worden genomen.

2.9 Monumentenwet

Op grond van artikel 11 van de Monumentenwet is het verboden een beschermd monument te beschadigen of te vernielen. Het is verboden zonder of in afwijking van een vergunning een beschermd monument af te breken, te verstoren, te verplaatsen of in enig opzicht te wijzigen, en om een beschermd monument te herstellen, te gebruiken of te laten gebruiken op een wijze, waardoor het wordt ontsierd of in gevaar gebracht.

2.10 Wet milieubeheer

De Wet milieubeheer (Wm) is de juridische gereedschapskist om het milieu te beschermen. Het is een zogenaamde kader- of raamwet: het bevat de algemene regels voor het milieubeheer. Meer specifieke regels worden uitgewerkt in besluiten (algemene maatregelen van bestuur of AMvB's) en ministeriële regelingen. De Wet Milieubeheer verplicht provincies en het Rijk periodiek een milieubeleidsplan op te stellen. Zo'n plan beschrijft welke doelen binnen welke periode bereikt moeten worden.

Een milieueffectrapportage (m.e.r) is een procedure die de informatie levert die nodig is om het milieubelang volwaardig mee te wegen bij besluiten met grote milieugevolgen. In het Besluit milieueffectrapportage zijn de activiteiten beschreven waarvoor de m.e.r.-plicht (C-lijst) dan wel m.e.r.-beoordelingsplicht (D-lijst) bestaat. Bij wijziging of uitbreiding van een rivierdijk zal van 5 km of meer of wijziging van het dwarsprofiel van 250 m² of meer (categorie C12.1) zal de m.e.r. procedure moeten worden doorlopen.

2.11 Habitatrictlijn en Vogelrichtlijn

Alle richtlijngebieden worden vanaf het moment van aanwijzing beschermd volgens de regels uit artikel 6 van de Habitatrictlijn. Nu alle Vogelrichtlijngebieden door Nederland zijn aangewezen, moeten deze gebieden volgens artikel 6 beschermd worden. Habitatrictlijngebieden die zijn geplaatst op de Europese lijst, maar nog niet zijn aangewezen moeten volgens de regels uit artikel 6, tweede tot en met vierde lid, worden beschermd. Niet alle activiteiten hoeven te worden getoetst aan artikel 6, maar alléén bestaande en nieuwe activiteiten die de kwaliteit van de natuurlijke habitats en habitats van de soorten in een Vogel- en/of Habitatrictlijngebied kunnen verslechteren, of die ertoe kunnen leiden dat er storende factoren met significante effecten voor de soorten in het gebied kunnen optreden. Artikel 3 betreft nieuwe activiteiten, en is daarom van toepassing op de waterkering. Het begrip activiteit moet zo breed mogelijk worden gezien. Hieronder vallen in feite alle menselijke initiatieven zoals plannen, projecten, handelingen etc.

2.12 Flora- en Faunawet

De Flora- en Faunawet kent een groot aantal verbodsbepaling die tal van natuurwaarden beschermen, en kent een stelsel om daarvan ontheffing te verlenen. Wanneer vanwege de voorgenomen activiteit ontheffing van de Flora en Faunawet nodig is, moeten alle soorten worden geïdentificeerd die beschermd zijn op grond van die wet, die voorkomen in het studiegebied en die worden beïnvloed door de alternatieven. Bijzondere aandacht dient daarbij uit te gaan naar soorten die worden genoemd in respectievelijk de EU Habitatrictlijn en de Vogelrichtlijn.

3 PROCEDURELE WET- EN REGELGEVING

3.1 Inleiding

Onder procedurele wet- en regelgeving worden de wetten verstaan waarmee planvormen zijn geïntroduceerd die van belang zijn voor het ontwerp en de uiteindelijke inpassing van de waterkering. Ten aanzien van waterkeringen zijn er vier wetten waarin relevante planvormen en procedurele eisen zijn opgenomen: de wet ruimtelijke ordening, wet milieubeheer' (m.e.r. procedure), de waterwet en de waterschapswet. De vier wetten en onderliggende planvormen worden in onderstaand schema weergegeven. Enkele procedureschema's worden in de bijlagen gegeven. De wetten, planvormen en procedures worden in de hierop volgende paragrafen nader toegelicht.

Tabel 3.1: Plannen toegekend aan wettelijk kader en bevoegd gezag.

		Wetgeving			
		Wet Ruimtelijke Ordening	Waterwet	Wet Milieubeheer	Waterschapswet
Bevoegd gezag	Rijk	Nota Ruimte	Nationaal Waterplan	Nationaal Milieubeleidsplan	
	Provincie	Provinciale Structuur Visie	Provinciaal Waterplan	Provinciaal Milieubeleidsplan	
	Waterschap		Waterbeheerplan en projectplan	Waterbeheerplan	Keur
	Gemeente	Bestemmingsplan			

3.2 Wet Ruimtelijke Ordening

De wet ruimtelijke ordening (Wro), die vanaf 1 juli 2008 van kracht is, regelt hoe ruimtelijke plannen in Nederland tot stand komen en gewijzigd kunnen worden. De bevoegdheid om ruimtelijke plannen op te stellen ligt zowel bij Rijk, provincies als gemeenten. Alleen het bestemmingsplan dat door de gemeente gemaakt wordt is juridisch bindend. De plannen die onder deze wet tot stand komen zijn: de nationale structuurvisie (de Nota Ruimte), de provinciale structuurvisie en het bestemmingsplan.

Nota Ruimte – Ministerie VROM (januari 2006)

In artikel 2.3 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening uit 2006 wordt een nationale structuurvisie geïntroduceerd. In deze structuurvisie, de Nota Ruimte, wordt het nationaal ruimtelijk beleid vastgelegd tot 2020, met de periode 2020-2030 als doorkijk naar de langere termijn. De Nota Ruimte bevat de visie van het kabinet op de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland en de belangrijkste bijbehorende doelstellingen. De uitvoeringsagenda van de nota biedt inzicht in de belangrijkste bij het beleid horende ruimtelijke investeringen en uitvoeringsacties. In september 2008 is de structuurvisie Randstad 2040 vastgesteld. Randstad 2040 geeft aan hoe de Randstad over pakweg 30 jaar kan uitgroeien tot een internationaal krachtige, duurzame en aantrekkelijke regio. Deze structuurvisie sluit aan bij de Nota Ruimte en Nota Mobiliteit die reeds eerder zijn vastgesteld.

Provinciale Structuurvisie – Provincies

De Wet op de Ruimtelijke Ordening uit 2006, artikel 2.2, verplicht de provincies tot het opstellen van een structuurvisie voor het gehele grondgebied van de provincie. Deze structuurvisie bevat de hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling van dat gebied, alsmede de hoofdzaken van het door de provincie te voeren ruimtelijk beleid. De structuurvisie gaat tevens in op de wijze waarop provinciale staten zich voorstellen die voorgenomen ontwikkeling te doen verwezenlijken.

Bestemmingsplan – Gemeente (herziening elke 10 jaar)

De gemeenteraad stelt voor het gehele grondgebied van de gemeente een bestemmingsplan vast, waarbij ten behoeve van een goede ruimtelijke ordening de bestemming van de in het plan begrepen grond wordt aangewezen en met het oog op die bestemming regels worden gegeven (Wet op de ruimtelijke ordening 2006, artikel 3.1). Een processchets voor de opstelling van een bestemmingsplan is opgenomen in de bijlage van dit rapport.

De initiatiefnemer voor de wijziging van een bestemmingsplan geeft op specifieke momenten in de procedure ruimte aan andere belanghebbenden. Bijvoorbeeld het waterschap als verantwoordelijke voor de waterveiligheid heeft twee verschillende inspraakmogelijkheden. Dit zijn “Zienswijzen op ontwerp bestemmingsplan” en “Beroep op het vastgestelde bestemmingsplan”. Fundamentele wijzigingen in het bestemmingsplan zijn op die momenten niet meer mogelijk.

Watertoets

Naast deze inspraakmomenten, beschikt de waterbeheerder over een specifiek instrument om ervoor te zorgen dat water wordt meegenomen in de ruimtelijke plannen: de watertoets. De watertoets is opgenomen in de herziening van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) van 1 juli 2008, gelijktijdig met de Wet ruimtelijke ordening (Wro). Het watertoetsproces is wettelijk verplicht bij een bestemmingsplan (van de gemeente), een inpassingsplan (van de provincie), een projectbesluit, een buitentoepassingsverklaring van een beheersverordening en ontheffingen voor een bestemmingsplan. Waterbeheerders moeten zelf zorgen voor een goede borging van de waterbelangen.

3.3 Waterwet

Naast normen, wordt in de Waterwet tevens de organisatie van het waterbeheer vastgelegd. De Waterwet kent formeel twee waterbeheerders: het rijk (beheerder van de rijkswateren) en de waterschappen (beheerder van de overige wateren en verantwoordelijk voor het zuiveringsbeheer). Hoewel provincies en gemeenten formeel geen waterbeheerder zijn, hebben zij wel waterstaatkundige taken. De provincie is immers verantwoordelijk voor drie categorieën grondwateronttrekkingen en infiltraties, gemeenten hebben een hemel- en grondwaterzorgplicht. Tevens regelt de Waterwet de onderlinge toezichtverhoudingen. De provincies houden toezicht op waterschappen en gemeenten. En daar waar regionale belangen of internationale verplichtingen spelen, kan de minister van Verkeer en Waterstaat de toezichtinstrumenten benutten. De Waterwet introduceert tevens planvormen op verschillende bestuurlijke niveaus, zoals hieronder beschreven.

Nationaal Waterplan – Ministerie VenW (december 2009, herziening elke 6 jaar)

Met artikel 4.1 van de Waterwet wordt het Nationaal Waterplan geïntroduceerd. In dit plan wordt het waterbeleid voor de komende zes jaar vastgelegd. In het Nationaal Waterplan worden naast voor waterveiligheid ook voor de zoetwatervoorziening, waterkwaliteit en wateroverlast de nationale doelstellingen en maatregelen vastgelegd. Naast een thematische beschrijving van het beleid op deze onderwerpen bevat dit plan tevens de doelstellingen en maatregelen per gebied.

Provinciaal Waterplan – Provincies (december 2009, herziening elke 6 jaar)

Met artikel 4.4 van de nieuwe Waterwet wordt het provinciaal waterplan geïntroduceerd. In dit plan leggen provinciale staten de hoofdlijnen vast van het in de provincie te voeren waterbeleid en de daartoe behorende aspecten van het provinciale ruimtelijke beleid. De ruimtelijke aspecten van deze waterplannen krijgen de status van een structuurvisie in de zin van de Wro. De provinciale waterplannen vormen daarmee het wettelijke beleidskader voor de behartiging van de waterbelangen.

Waterbeheerplan – Waterschap (december 2009, herziening elke 6 jaar)

In de Waterwet is vastgelegd dat de waterschappen eens in de 6 jaar een waterbeheerplan opstellen. In dit plan wordt het volgende vastgelegd (Waterwet, Artikel 4.6):

- a. het programma van de maatregelen en voorzieningen die, in aanvulling op en ter uitwerking van hetgeen in het nationale of regionale plan is opgenomen over maatregelen, nodig zijn met het oog op de ontwikkeling, werking en bescherming van rijkswateren, onderscheidenlijk regionale wateren, onder vermelding van de bijbehorende termijnen;
- b. aanvullende toekenning van functies aan rijkswateren of regionale wateren, voor zover het nationale, onderscheidenlijk regionale, plan voorziet in de mogelijkheid daartoe;
- c. de voornemens voor de wijze waarop het beheer bij normale omstandigheden en in geval van calamiteiten wordt gevoerd;
- d. een overzicht van de financiële middelen die voor de uitvoering van het programma en het te voeren beheer nodig zijn.

In 2009 zullen de waterschappen hun waterbeheerplannen vastleggen, deze zullen dus in 2015 worden herzien.

Projectplan

Voor de aanleg, verlegging of versterking van een waterkering dient overeenkomstig artikel 5.5 van de Waterwet een projectplan te worden opgesteld. Dit projectplan dient na een inspraakperiode van 6 weken door de beheerder te worden vastgesteld. Vaststelling dient te geschieden binnen 12 weken nadat de termijn voor het naar voren brengen van zienswijzen is verstreken. Na vaststelling door de beheerder, moet het projectplan worden goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van de provincie op wier grondgebied het wordt uitgevoerd. Pas wanneer het projectplan onherroepelijk is geworden kan er, indien van toepassing, worden overgegaan tot onteigening.

Eind 2009 wordt het Waterbesluit vastgesteld, hierin worden een aantal onderwerpen uit de Waterwet nader uitgewerkt. Één van deze onderwerpen is de implementatie van de Europese Richtlijn Overstromingsrisico's. Deze richtlijn stelt als eis dat er overstromingsgevaren- en overstromingsrisicokaarten worden opgesteld en dat over het overstromingsrisicobeheer wordt gerapporteerd middels overstromingsrisicobeheerplannen. Hoe deze kaarten en plannen tot stand zullen komen is nog niet duidelijk, wel is dit mogelijk een traject dat relevant zou kunnen zijn voor het ontwerp van de waterkering. Mede omdat met de richtlijn ook het principe van niet-afwentelen is

geïntroduceerd, wat betekent dat de waterkering geen negatieve gevolgen mag hebben op de risico's of gevolgen in stroomopwaarts of stroomafwaarts gelegen gebieden.

3.4 Wet milieubeheer - M.e.r. –procedure

Een milieueffectrapportage (m.e.r) is een procedure die de informatie levert die nodig is om het milieubelang volwaardig mee te wegen bij besluiten met grote milieugevolgen. In het Besluit milieueffectrapportage zijn de activiteiten beschreven waarvoor de m.e.r.-plicht (C-lijst) dan wel m.e.r.-beoordelingsplicht (D-lijst) bestaat. Bij wijziging of uitbreiding van een rivierdijk zal van 5 km of meer of wijziging van het dwarsprofiel van 250 m² of meer (categorie C12.1) zal de m.e.r. procedure moeten worden doorlopen. Een processchets van de totstandkoming van een m.e.r. is opgenomen in de Bijlage van dit rapport.

Eind 2009 is de huidige m.e.r.-regelgeving gewijzigd. Er zullen drie procedures worden onderscheiden, namelijk plan-m.e.r. procedure, beperkte besluit m.e.r. procedure en de uitgebreide besluit m.e.r. procedure. De verschillen tussen de huidige en nieuwe procedure worden in onderstaande tabellen gegeven.

Tabel 3.2: Overzicht van de verschillen tussen de huidige en de nieuwe regelgeving voor de Plan-m.e.r.

Huidige regelgeving	Nieuwe regelgeving
Openbare kennisgeving van de wijze waarop de m.e.r.-procedure wordt doorlopen	Zelfde
Raadpleging betrokken bestuursorganen over reikwijdte en detailniveau	Raadpleging adviseurs en betrokken bestuursorganen over reikwijdte en detailniveau
Eventueel de gelegenheid bieden om zienswijzen in te dienen op het voornemen tot het voorbereiden van een plan	Verplichting om de gelegenheid bieden om zienswijzen in te dienen op het voornemen tot het voorbereiden van een plan
Opstellen van het MER	Zelfde
Openbaar maken MER + opsturen aan de Commissie m.e.r. indien de activiteit plaatsvindt in de EHS of voor het plan een passende beoordeling gemaakt moet worden	Openbaar maken MER + opsturen aan de Commissie m.e.r.
Zienswijzen indienen	Zelfde
Advies van Commissie m.e.r. indien de activiteit plaatsvindt in de EHS of voor het plan een passende beoordeling gemaakt moet worden	Altijd advies van Commissie m.e.r. over plan-MER
Vaststellen plan incl. motivering	Zelfde
Bekendmaken plan	Zelfde
Evaluatie	Zelfde

Tabel 3.3: Overzicht van de verschillen tussen de huidige en de nieuwe regelgeving voor de Besluit-m.e.r.

Huidige regelgeving	Nieuwe regelgeving Beperkte procedure	Nieuwe regelgeving Uitgebreide procedure
Opstellen startnotitie	Mededeling aan bevoegd gezag	Mededeling aan bevoegd gezag*
Openbaar maken startnotitie	Geen kennisgeving	Openbare kennisgeving
Zienswijzen indienen + raadplegen wettelijke adviseurs	Eventueel raadplegen betrokken overheidsorganen en adviseurs over reikwijdte en detailniveau (alleen op verzoek initiatiefnemer of ambtshalve)	Zienswijzen indienen + altijd raadplegen adviseurs en betrokken overheidsorganen over reikwijdte en detailniveau
Richtlijnenadvies Commissie m.e.r.	Verplichting vervalt. Vrijwillig advies is mogelijk.	Verplichting vervalt. Vrijwillig advies is mogelijk.
Vaststellen richtlijnen	Eventueel advies reikwijdte en detailniveau (alleen op verzoek initiatiefnemer of ambtshalve)	Advies reikwijdte en detailniveau*
Opstellen MER	Zelfde	Zelfde
Aanvaardbaarheidsbeoordeling	Vervalt	Vervalt
Openbaar maken MER + opsturen aan de wettelijke adviseurs incl. Commissie m.e.r.	Openbaar maken MER	Openbaar maken MER + opsturen aan de wettelijke adviseurs incl. Commissie m.e.r.
Zienswijzen indienen	Zelfde	Zelfde
Toetsingsadvies Commissie m.e.r.	Geen verplicht toetsingsadvies Commissie m.e.r.	Verplicht toetsingsadvies Commissie m.e.r.
Besluit nemen incl. motivering	Zelfde	Zelfde
Bekendmaken besluit	Zelfde	Zelfde
Evaluatie	Zelfde	Zelfde

* Indien de initiatiefnemer niet tegelijkertijd ook het bevoegde gezag is.

3.5 Waterschapswet

Deze wet is eerst en vooral een organieke wet. Dat wil zeggen een wet die de waterschappen de bevoegdheid geeft zichzelf te organiseren en een Keur op te stellen. Deze wet kent geen ge- en verboden op basis waarvan het waterschap ontheffingen kan verlenen, opdat een waterkering aangelegd kan worden. Die staan in andere wetten. Wel is het waterschapsbestuur bevoegd om op basis van de Waterschapswet en de Awb toezicht uit te oefenen en zonodig handhavend op te treden. Die bevoegdheid is interessant voor de aanleg en zeker ook het beheer van een eventuele waterkering, en voor handhaving van afspraken met gebruikers van de waterkering. Op grond van artikel 61 is het waterschapsbestuur bevoegd tot toepassing van bestuursdwang. Deze bevoegdheid wordt uitgeoefend door het dagelijks bestuur, indien toepassing van bestuursdwang dient tot handhaving van regels welke het waterschapsbestuur uitvoert. De bevoegdheid tot toepassing van bestuursdwang wordt uitgeoefend door de voorzitter indien deze met gebruikmaking van de in artikel 96 omschreven bevoegdheid maatregelen neemt in gevallen van dringend of dreigend gevaar. Even afgezien van dit gevaar is de bevoegdheid van het dagelijks bestuur interessant. Dit bestuur kan regels stellen aan de waterkering, en die handhaven.

Overige afspraken: Deltaprogramma

In september 2008 is het advies van de Deltacommissie verschenen. Dit advies benadrukt het belang van een systematische en tijdige beleidsanalyse en aanpassing van het watersysteem, opdat de veiligheid van Nederland, mede als gevolg van klimaatverandering, gewaarborgd blijft en de zoetwatervoorziening zo goed mogelijk georganiseerd is. Aan het advies van het Deltacommissie wordt inhoudelijk uitvoering gegeven met het Deltaprogramma. De Deltawet (aanpassing van de waterwet) zal de organisatorische en financiële randvoorwaarden regelen. Voor de financiering van het Deltaprogramma wordt een Deltafonds ingesteld, dat vanaf 2020 met tenminste 1 miljard euro uit het Infracfonds wordt gevoed. Onder het Deltaprogramma wordt er momenteel gewerkt aan een plan van aanpak voor het Deelprogramma Rijnmond-Drechtsteden. De invulling van dit deelprogramma kan mogelijk randvoorwaarden stellen aan het ontwerp van de multifunctionele waterkering in Rotterdam.

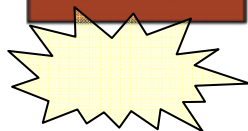
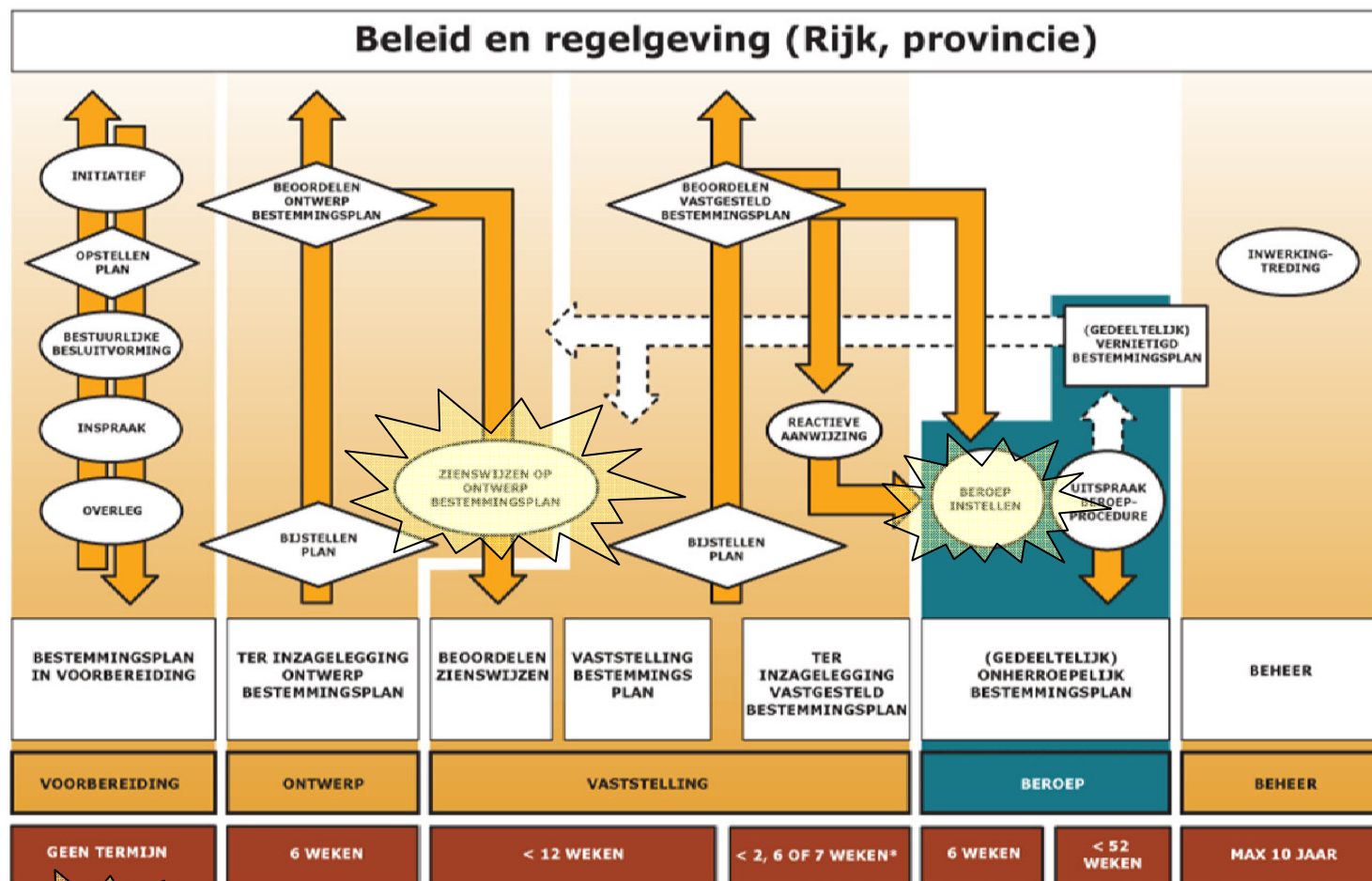
4 PRIVAATRECHT (EIGENDOM EN GEBRUIK)

Indien waterkeringen multifunctioneel worden ingericht en gebruikt, kan na verloop van tijd het inzicht ontstaan dat het waterkerend vermogen van de waterkering (op termijn) mogelijk onvoldoende is. Zijn daarom ingrepen aan de waterkering noodzakelijk, dan heeft dit ook gevolgen voor de andere functies die in de waterkering zijn gevestigd. In het uiterste geval zullen degenen die een recht hebben ten aanzien van deze functie, dit recht moeten afstaan ten behoeve van het algemene belang van waterkering. Voor degene die dit met bedoelde rechthebbenden afsprekt c.q. die rechthebbenden daartoe dwingt kan dit financiële consequenties hebben omdat een schadevergoeding aan de rechthebbenden moet worden betaald.

=0=0=0=

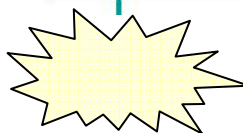
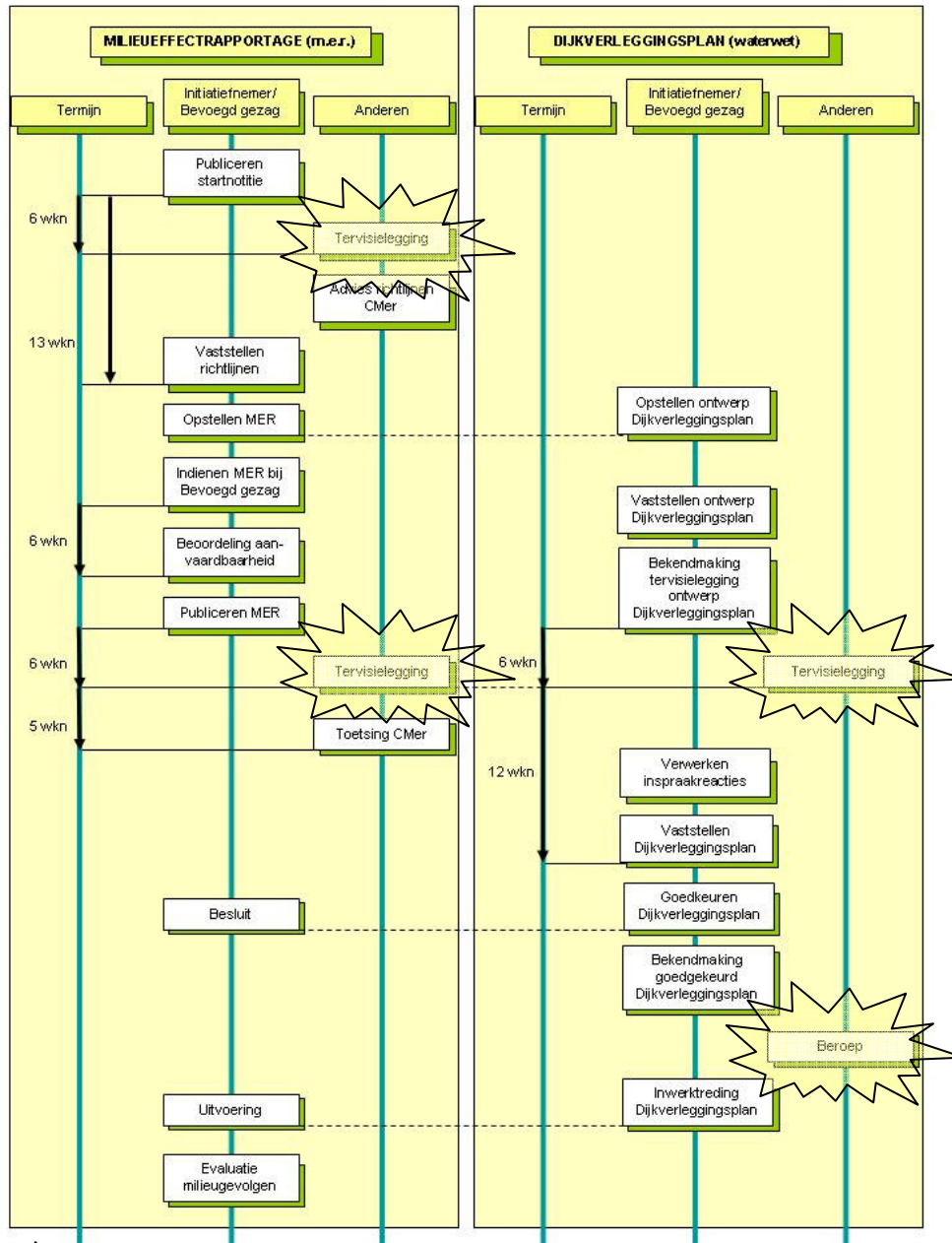
Bijlagen Procedureschema's

Bijlage 1: Procedure Bestemmingsplan

Waterveiligheid inbreng mogelijk, zie tekst in paragraaf 'Bestemmingsplan'

Bijlage 2: Procedure m.e.r. en dijkversterkingsplan (onder de Waterwet heet het dijkversterkingsplan "projectplan")

Inbreng Ruimtelijke Ordening mogelijk, zie tekst bij paragraaf Wet milieubeheer en Waterwet

Bijlage 3: Procedure m.e.r. en bestemmingsplan

